

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Vera expositio prædictæ propositionis non opponitur mysterio Trinitatis. c.
2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Vna expositio prædictæ propositionis non opponitur mysterio Trinitatis.

Explicitum verum sensum prædictæ propositionis, & ostendamus, mysterio Trinitatis non aduersari, duo præmittenda sunt. Primum, hanc propositionem, *Quæ sunt eadem vni tertio, sunt eadem inter se*, non esse principium syllogismorum, nec vnquam ab Aristotele fuisse, positam pro fundamento, sed primo priorum cap. i. ex alio principio formam syllogisticam, & illius deduxisse, quod appellauit, *Dici de omni*, & dici de nullo, hoc est, quidquid dicitur de omni subiecto, dicitur de quouis sub eo contento, & quidquid negatur de omni subiecto, negatur de quouis contento sub illo; quæ propositiones aded veræ sunt, & certæ, vt in quouis materia etiam in diuinis, nequeant esse falsæ. Quo sit, vt forma syllogistica, quæ in conclusione inferit maiorem extremitatem de minori, quia minor dicitur de medio, de quo etiam prædicatur maior certissima sit, & aded efficax; vt in nulla materia deficere possit. Ad hanc formam, quæ est vniuersalis, & primæ figuræ, reducuntur omnes formæ vniuersales aharum figurarum, reducitur etiam forma syllogismi expositiorij, cuius medium singulare est; nam si de Petro verbi causa, prædicatur animal, & Petrus de homine aliquo, prædicatur animal, & animal de homine. Sic fit syllogismus expositiorij in prima figuræ, in qua medium est subiectum in maiori & prædicatum in minori. Cum vero sit syllogismus in alia figura, eadem est omnino ratio, quia ad hanc debet reduci.

Porro fundamentum syllogismorum non esse illam propositionem, *Quæ sunt eadem vni tertio, sunt eadem inter se*, facile probatur; quoniam vel intelligitur de identitate reali, & sic locum non haberet in diuinis, atqui forma syllogistica vbique vim habet, vt sequenti c. dicemus; ergo non potest sic usurpari fundamentum illud. Aut intelligitur de identitate re, & ratione, vt quæ sunt eadem vni tertio, & ratione, sint eadem inter se re, & ratione, & sic forma syllogistica solum fieri posse in synonymis, quæ re, & ratione sunt eadem cum aliquo tertio. Quare hic syllogismus non esset bonus, rationalis est risibile, homo est rationalis, ergo homo est risibilis; quia duæ extremitates non sunt re, & ratione eadem cum homine, sed ratione differunt quinimodò risibile plusquam ratione differt ab homine, si risibilitas re ipsa differt ab homine, vt facultas & potentia illius. Multæ quoque conclusiones inferri possunt legitima forma syllogistica, in quibus prædicatum à subiecto, de illo tamen rectè prædicatum in concreto.

Nihilominus hoc principium est verissimum, atque esse potest fundamentum syllogismorum in hoc sensu: Quæ sunt eadem vni tertio prædicatione, sunt eadem inter se, etiam prædicatione, hoc est, quæ dicuntur de aliquo tertio, inuicem de seipsis prædicantur, vt videmus in syllogismo expositiorij, sed principium illud, hoc modo intellectum reducitur, aut potius idem est cum illo, *Dici de omni, & dici de nullo*, vt supra à nobis expositum est, & in hoc sensu propositio non intelligitur de identitate cum aliquo tertio secundum rem, aut secundum rationem, aut vtroque modo, quia accidit, vnum de alio prædicari, quod ab eo distinguitur, vt quæ in 1. partem Tom. II.

guitur re, aut saltem ratione, vt risibile de homine, quod ab eo realiter differt, & animal etiam de homine, quod saltem ab eo ratione distinguitur. Ex hoc autem principio nullum absurdum sequi in mysterio Trinitatis constabit c. sequenti; nam ibi locum habet forma syllogistica, seruatis omnibus regulis, quæ assignantur à Logicis, & nihil absurdi inferri potest. Solum difficultatem facit contra hoc mysterium principium illud intellectum de identitate reali relationum cum essentia: quomodo scilicet etiam inter se non sint idem secundum rem.

Deinde notandum est, esse quoddam principium mathematicis familiare, nempe; *Quæ sunt æqualia vni tertio, sunt æqualia inter se*, quod vniuersum verissimum est, sed solum in rebus quantis locum habet; ac proinde ex illo nihil contra mysterium Trinitatis potest fieri.

Respondeo igitur difficultati propositæ propositionem illam, *Quæ sunt eadem vni tertio, sunt eadem inter se secundum rem*, non esse in vniuersum veram, non quia in creatis rebus aliquando sit falsa, ed, quod possit contrarium accidere; sed, quia non repugnat in vniuersum aliquæ esse idem re cum vno tertio, & differe realiter inter se, sicut in mysterio Trinitatis fides docet, dicimus itaque quamuis repugnet in rebus finitis, & creatis aliqua duo esse idem cum tertio secundum rem, & inter se realiter differe; id tamen non repugnat in eare infinito scilicet Deo, vt simul sit vna essentia, & relationes ab ea non distinguantur ex natura rei, sed summa simplicitate cum essentia coniungantur; nihilominus inter se mutuo realiter differant. Hoc autem peculiare est in Deo, quod neque Aristoteles, nec vllus alius Philosophus luce naturali solum instructus cognoscere potuit: ideoque inter locos argumentorum hunc enumerauit Aristot. 7. Topicorum, cap. primo loco 4. vt supra retulimus, quem intelligere potuit, Primum de identitate secundum rem? Secundum de identitate secundum rationem: Tertium secundum prædicationem: & primum modo solum in rebus creatis locum habet; secundum autem, & tertium in omnibus etiam in Deo, vt perspicuum est. Ex quibus liquet, nihil ex illo principio deduci posse contra distinctionem realem relationum inter se, cum cum summa illa identitate, quam habent cum essentia. Alij alio modo intelligunt prædictam propositionem, nempe, vt ea dicantur esse idem inter se realiter, quæ sunt eadem vni tertio realiter, & adæquate, non tamen inadæquate, hoc tamen in idem reeedit, quia solum in diuinis reperitur hoc, vt aliqua sint idem re vni tertio inadæquate, & idem inter se non sunt idem.

CAPVT III.

Formam syllogisticam, vt à Logicis assignatur, non minus in diuinis, quam in humanis legitimam esse.

Contra idem mysterium Trinitatis videtur etiam pugnare forma syllogistica hoc modo, *Hæc essentia diuina est Pater, hæc essentia diuina est Filius, ergo Filius est Pater.*

Huic tamen syllogismo, sicut etiam prædicto principio, variè Theologi respondent. Primum quidem S. Thom. q. 2. de potentia negat maiorem, & minorem propositionem, si essentia diuina sumatur.

H

tur